

Svensk sjuksköterskeförening
Diarienummer: 12/22/25

Till
Socialdepartementet
Diarienummer: Ds 2024:33

Remissvar promemoria ”Det nödvändiga ska vara tillåtet – en lag om internationellt hälso- och sjukvårdssamarbete”

Svensk sjuksköterskeförening är en ideell förening som företräder professionens kunskaps- och vetenskapliga område omvårdnad. Vi tar ansvar för och engagerar oss i omvårdnad – i forskning, etik, utbildning och kvalitet – för professionens och patientens bästa.

Svensk sjuksköterskeförening tackar för möjligheten att besvara remissen och överlämnar följande synpunkter på promemorian ”Det nödvändiga ska vara tillåtet, en lag om internationellt hälso- och sjukvårdssamarbete” (Ds 2024:33).

Då förslagen spänner över ett brett område kommer föreningens svar endast fokusera på områden där sjuksköterskeprofessionen är direkt berörd.

Nedan rubrikstruktur utgår från de avsnitt och den numrering som används i remissen ”Det nödvändiga ska vara tillåtet – en lag om internationellt hälso- och sjukvårdssamarbete”.

Svensk sjuksköterskeförening anser att utredningen adresserar förändringar som behöver göras för att möjliggöra god och säker vård både av utländska aktörer i Sverige och av svenska aktörer utomlands, vilket är ett positivt första steg på vägen att realisera denna utifrån omvärldsläget aktuella förändring.

Utredningen ämnar leda till att möjliggöra internationellt samarbete under normalläge och framtida kris samt vid höjd beredskap och då ytterst krig. Förslagen i remissen innebär att regionerna vid behov ska kunna erbjuda omedelbar vård till utländsk personal som befinner sig i Sverige. Detta ger upphov till frågan huruvida internationella styrkor/utländsk hälso- och sjukvårdspersonal som befinner sig i Sverige (exempelvis NATO-personal) utöver att erbjuda den egna personalen och dess närstående vård även kommer erbjuda vård till andra personer i behov av omedelbar sådan, till exempel i glesbygd? Och, om så är fallet, hur ska detta samarbete utvecklas så att larm om händelser såsom exempelvis trafikolyckor även inkluderar utländska vårdgivare? Vidare, kan denna skrivning om normalläge även appliceras på utländska privata vårdgivare som vill erbjuda vård i Sverige? Svensk sjuksköterskeförening efterlyser närmare beskrivning av hur detta samarbete i normalläge kan se ut.

1.1 Förslag till lag om internationellt hälso- och sjukvårdssamarbete, 5 kap. Övriga bestämmelser

Utländsk hälso- och sjukvårdspersonal får arbeta tillfälligt i svensk hälso- och sjukvård

1§ ”Socialstyrelsen ska utfärda tidsbegränsade legitimationer till personalen som motsvarar de yrken de är behöriga att utöva i det egna landet för den tid som de får arbeta i Sverige”

Svensk sjuksköterskeförening ser risker med att legitimationer utfärdas för arbete i Sverige motsvarande de yrken personalen är behörig till i det egna landet eftersom yrkeslegitimationer från olika länder inte nödvändigtvis motsvarar professionskompetensen och behörigheten för samma profession i ett annat land, i detta fall Sverige. Följden kan bli att praktiska vårdmoment utförs av personal som inte besitter den kompetens vårdmomentet kräver enligt svensk hälso- och sjukvårdslagstiftning och därav i förlängningen att patienten riskerar komma till skada på grund av detta. Exempelvis kan det gällande sjuksköterskeprofessionen handla om hantering av centrala och perifera infarter, administrering av vissa läkemedel, handhavande av avancerad medicinsk utrustning, utförande av avancerade vårdmoment såsom intubering och ventilering av patient, bedömning av specifika riskfaktorer härrörande till specifika sjukdomstillstånd eller till följd av cytostatika- och/eller strålbehandling med mera. Svensk sjuksköterskeförening ser det som önskvärt att Socialstyrelsen förfogar över verktyg ämnade att säkerställa att rätt professionskompetens i enlighet med svensk lagstiftning återfinns på rätt plats i vårdkedjan, oavsett normal-, kris- eller krigstid.

Utifrån ovan anser Svensk sjuksköterskeförening att förslaget nödvändiggör ett aktuellt register över legitimerad svensk hälso- och sjukvårdspersonal såsom sjuksköterskor, specialistsjuksköterskor och avancerade specialistsjuksköterskor. Detta register bör innehålla uppgifter om innehavare av svensk sjuksköterskelegitimation, både yrkesaktiva samt icke-yrkesaktiva. Svensk sjuksköterskeförening ställer sig bakom framtagande och nyttjande av ett sådant register.

Vidare efterfrågar Svensk sjuksköterskeförening en tydligare redogörelse gällande regelverk vid situationer där utländsk vårdpersonal vårdat patienter i Sverige, krigstid eller normalläge obeaktat, och där detta lett till vårdskador. Är det möjligt att sådan personal kan hållas juridiskt ansvarig, eller faller detta utanför det svenska rättssystemets tillämpningsområde? Frågan anses särskilt viktig eftersom den berör både situationer i freds- och krigstid.

1.8 Förslag till förordning om ändring i Hälso-och sjukvårdslagen (2017:30)

Svensk sjuksköterskeförening ser positivt på förslaget till ändringar i Hälso- och sjukvårdslagen gällande gränssamverkan mellan Norge, Finland och Danmark inom ambulanssjukvården (sid 45-47). Dock anser Svensk sjuksköterskeförening att det behöver

förtydligas att överenskommelsen gäller även när svensk ambulanspersonal verkar i de andra nordiska länderna. Det vill säga ett förtydligande krävs gällande vilka ömsesidiga riktlinjer och rekommendationer som ska gälla oaktat i vilket nordiskt land ambulanssjukvården bedrivs.

1.12 Förslag till förordning om ändring i patientdataförordningen (2008:360)

Försvarsmakten får för sin hälso- och sjukvårdsverksamhet, efter hörande av Socialstyrelsen, meddela föreskrifter om undantag från föreskriften i 3 kap. 13§ första stycket i patientdatalagen (2008:355) att en journalhandling ska vara skriven på svenska språket.

Svensk sjuksköterskeförening anser att det finns risker med att patienter likväl som sjukvårdspersonal med svenska som modersmål/andraspråk eventuellt ibland inte skulle få access till för sig relevanta journalhandlingar på svenska språket. En journalhandling skriven på annat språk än svenska skulle i värsta fall kunna äventyra både patientsäkerhet, behandlingsval och medicinskt tillstånd. Svensk sjuksköterskeförening är av åsikten att myndigheten bör besluta om ett officiellt språk/lingua franca som Försvarsmakten ska använda sig av i dess hälso- och sjukvårdsverksamhet i de fall berörd sjukvårdspersonal inte kan skriva journalhandling på svenska, förslagsvis engelska då detta är ett språk en majoritet av svenska folket behärskar på någon nivå.

Som ett led i detta arbete ser vi att International classification of nursing practice (ICNP) kan få en betydelsefull roll i samtliga regioners fortsatta arbete kring dokumentation gällande omvårdnad sett utifrån dess status som internationell standard. Personer som vårdats erhåller då en dokumentation som är internationellt gångbar. Dock kräver detta en nationell handlingsplan med specifik kravställen för samtliga vårdinformationsstöd som används inom svensk hälso- och sjukvård.

Gällande patientförsäkringsskydd vid vårdskada är Svensk sjuksköterskeförening enig med utredningens slutsats om att patientförsäkringsskyddet behöver utredas ytterligare för att säkerställa patientens rätt till ersättning vid vårdskada.

Stockholm 2025-05-07

Oili Dahl, ordförande Svensk sjuksköterskeförening, leg. ssk., med.dr.

Ann-Charlotte Falk, sakkunnig Svensk sjuksköterskeförening, leg. ssk., med.dr.

Camilla Jysky, sakkunnig Svensk sjuksköterskeförening, leg. ssk.,

Fredde Palmgren, ordförande Riksföreningen för Ambulanssjuksköterskor, leg. ssk